Lietas arhīva Nr. A42-00293-22/6
ECLI:LV:ADRJRIT:2022:0119.A420157421.2.S

ADMINISTRATĪVĀ RAJONA TIESA
RĪGAS TIESU NAMS

S P R I E D U
LATVIJAS TAUTAS VĀRDĀ

Rīgā 2022.gada 19.janvārī

Administratīvā rajona tiesa
šādā sastāvā: tiesnese E.Apīne,

rakstveida procesā izskatīja administratīvo lietu /pers. A/ pieteikumā par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, ar kuru tiktu akceptēts paskaidrojuma raksts pagraba būvniecībai /adrese/ un izdarīta atzīme par būvdarbu uzsākšanas nosacījumu izpildi.

Aprakstošā daļa

[1] Pieteicējs /pers. A/ vērsās Lielvārdes novada būvvaldē ar iesniegumu pagraba būvniecībai pieteicēja īpašumā /adrese/ (turpmāk – Īpašums), saņemot atteikumu, kas pamatots ar pavaļīgo būvniecību Īpašumā.

[2] Pieteicējs būvvaldes atteikumu vērtē kā prettiesisku, jo tajā nav norādīts, kādu tiesību normu pieteicējs būtu pārkāpis. Konstatējot kādu no pārkāpumiem būvniecības procesā, likums neliedz paralēli virzīt citu būvniecības procesu. Neskatoties uz to, ka pieteicējs atkārtoti sagatavoja iesniegumu, iestāde pieņēma nepamatotu lēmumu par termiņa pagarināšanu, jo domes sēde, kurā tika izskatīts konkrētais jautājums, bija tuvāko dienu ietvaros un iestādei bija iespēja iekļauties likumā noteiktajā termiņā, to nepagarinot. Turklāt lēmuma pieņemšanā tika aizskartas pieteicēja tiesības, pieteicēju neaicinot uz domes sēdi viedokļa uzklausīšanai. Minētais kopsakarā ar citiem pieteicēja apsvērumiem ir pamats secinājumam, ka dome nav izskatījusi pieteicēja apstrīdēšanas iesniegumu pēc būtības. Atbildot uz domes norādīto, ka tā nelemj par būvniecības ieceres akceptu, pieteicējs akcentē, ka savā iesniegumā lūdzis izvērtēt iestādes amatpersonu darbības likumību, nevis pieņemtos lēmumus. Turklāt arī Lielvārdes novada pašvaldības pieņemtie lēmumi ir pretrunīgi un maldinoši, gan dēvējot tos par administratīvajiem aktiem, gan noliedzot to. Pieteicējs norāda, ka Lielvārdes novada dome ir pārkāpusi likuma "Par pašvaldībām" 15.panta 14.punktu un arī nav izskatījusi iedzīvotāja (pieteicēja) iesniegumu pēc būtības, nav ievērojusi saistošajos noteikumos ietverto izskatīšanas kārtību un nav sniegusi atbildes uz jautājumiem. Pieteicējam nelabvēlīgajā lēmumā nav norādīts normatīvais akts un konkrēts punkts, kuru tas pārkāpis.
Attiecībā uz būvvaldes nostāju pieteicējs norāda, ka Būvniecības likuma 18.panta piektās daļas izpratnē būvinspektors pārbauda būvniecības vietu, bet pagraba būvniecība nav uzsākta, tamdēļ būvinspektora atzinums ir sastādīts izdomātai dzīvojamai mājai, nevis pagraba būvniecībai, un nevar kalpot par pamatu nelabvēlīga lēmuma pieņemšanai. Lēmuma pieņemšanā dome ir pārkāpusi Administratīvā procesa likuma 84.pantu, 86.panta pirmo daļu, tiesiskuma, likuma atrunas, tiesiskās paļāvības, kā arī procesuālā taisnīguma principus.

[3] Paskaidrojumos tiesai (*lietas 65.lapa*) atbildētājas pusē pieaicinātā Lielvārdes novada dome pieteikumu uzskata par nepamatotu un noraidāmu, pamatojoties uz Lēmumā norādītajiem argumentiem.

[4] Atbildot uz iestādes paskaidrojumiem, pieteicējs norāda, ka savā iesniegumā ir informējis uz ūdens un kanalizācijas tīklu esību, nevis to, ka tie ir pabeigti, pirmās grupas būvēm nav nepieciešams topogrāfiskais uzmērījums, būvvalde pārsniedz savas pilnvaras to pieprasot, kā arī pieprasot citus dokumentus, kas ir būvvaldes rīcībā. Uz pagaidu būvēm neatteicas būvniecības normatīvi, kas ir spēkā arī attiecībā uz 2017.gada 30.jūnijā būvvaldē saskaņoto pagaidu būvi Īpašumā. Ūdensvada izbūve nav pabeigta, tāpēc būvvalde, dodot norādījumus vai piemērojot administratīvo pārkāpumu, pārsniedz savas pilnvaras, kā arī dome sniedz nepatiesu informāciju, jo domei ir jākontrolē pašvaldības darbs, kā arī jāpilda likuma "Par pašvaldībām 15.panta četrpadsmitajā daļā noteiktā funkcija *(lietas 81.lapa)*.
2021.gada 1.novembrī pieteicējs papildināja savus paskaidrojumus ar apsvērumiem, ka katra būvniecības lieta tiek virzīta patstāvīgi un nav pamata saistīt pagaidu būves jautājumus ar pieteicēja jauno būvniecības ieceri. To apliecina arī tas, ka pieteicējs 2021.gada augustā būvniecības ieceri ar citu pagraba izvietojumu zemes gabalā iesniedza Ogres novada būvvaldē, kura ieceri akceptēja *(lietas 113.lapa)*.

[5] Ar tiesas 2021.gada 12.oktobra lēmumu Lielvārdes novada dome aizstāta ar Ogres novada domi *(lietas 90.lapa)*. 2021.gada 1.novembrī tiesā saņemts Ogres novada pašvaldības paskaidrojums, kur tā uztur Lielvārdes novada domes viedokli un apstiprina, ka pieteicējs 2021.gada 17.augustā Ogres novada būvvaldē vērsies ar jaunu būvniecības ierosinājumu, kas akceptēts. Tāpat atbildētāja norāda, ka pieteicēja prasījums par labvēlīga administratīvā akta izdošanu ir apmierināts ārpus tiesvedības procesa *(lietas 122.lapa)*.

[6] 2021.gada 7.novembrī pieteicējs rakstveidā norādīja, ka vēlas turpināt procesu, lai novērstu līdzīgu gadījumu atkārtošanos, kā arī akcepts pagraba būvniecības iecerei nav saņemts *(lietas 148.lapa)*.

[7] Atbildot uz tiesas aicinājumu paust viedokli par tiesvedības izbeigšanu, pieteicējs ir akcentējis tiesas uzmanību uz to, ka Administratīvā procesa

likuma 282.panta 10.punkts ir no likuma izslēgts ar 11.11.2021.likumu. Tā kā atbildētāja nav mainījusi savu pozīciju un likums neaizliedz būvēt īpašumā divus pagrabus, tad pieteicējs prasījumu uztur *(lietas 157.lapa)*.

Ogres novada dome 2021.gada 7.decembrī norādīja, ka tiesvedība būtu izbeidzama, jo nav iespējams, ka līdzīgi gadījumi var atkārtoties un pieteicējs ir saņēmis labvēlīgu lēmumu Ogres novada būvvaldē *(lietas 160.lapa)*.

[8] Lietas izskatīšana atbilstoši Administratīvā procesa likuma 112.[1] panta pirmajai daļai notiek rakstveida procesā.

Motīvu daļa

[9] Administratīvā lieta ir ierosināta par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, balstoties uz to, ka pieteicējs ir vērsies pie atbildētājas ar būvniecības ieceri, divreiz saņemot atteikumu. Augstākā iestādē apstrīdēšana veikta attiecībā uz būvvaldes 2020.gada 14.decembra lēmumu, ar kuru pagarināts administratīvā akta izdošanas termiņš, bet būvvaldes 2021.gada 16.februāra lēmums nav apstrīdēts, uz ko norāda Ogres novada dome.

Attiecībā uz minēto tiesa, izvērtējot lietas apstākļus ierosināšanas stadijā, atzina, ka pieteicējs vispārīgi ir ievērojis lietas ārpustiesas izskatīšanas kārtību un atbildētājas konceptuāla nostājas maiņa nav sagaidāma, līdz ar ko, balstoties uz ierosināšanas lēmumā izdarītajiem apsvērumiem, pieņēma pieteikumu un ierosināja lietu.

Jāpiekrīt, ka pieteicējs ir vairākkārt ierosinājis pagraba būvniecību Īpašumā, kas izriet no lietas apstākļiem, taču ar Lielvārdes novada būvvaldes lēmumu ieceres noraidītas, bet ar Ogres novada būvvaldes lēmumu iecere akceptēta. Neskatoties uz minēto, pieteicējs vēlas saņemt labvēlīgu lēmumu arī izskatāmajā lietā, atsaucoties uz tiesībām būvēt īpašumā divus pagrabus. Līdz ar to tiesa, izskatot pieteicēja prasījumu, vadīsies no minētās pieteicēja intereses, kurā pieteicējs vēlas turpināt tiesvedības procesu, neskatoties uz sev labvēlīgu lēmumu iestādē un kritiski vērtējamo iespēju, ka Īpašumā tiks būvēti divi pagrabi.

[10] Vispirms attiecībā uz pieteicēja norādīto par Administratīvā procesa likuma 282.panta 10.punkta izslēgšanu no Administratīvā procesa likuma. Minētais tiesai ir zināms, taču likumi stājas spēkā to izsludināšanas brīdī vai datumā, kas noteikts likumā. Līdz ar to tiesas pieprasījumā norādītā atsauce uz augšminēto normu attiecīgajā periodā bija pamatota, jo tiesa pilda funkcijas saskaņā ar spēkā esošām tiesību normām. Tā kā Administratīvā procesa likuma grozījumi stājās spēkā ar 2021.gada 1.decembri, bet procesa dalībnieku viedoklis tika noskaidrots pirms tam, jautājums tika uzdots šīs normas gaismā. Turklāt minētās normas kā patstāvīga tiesiskā pamata tiesvedības izbeigšanai izslēgšana no likuma nenozīmē šī pamatojuma zudumu, ja tiesa vērtējumā nonāk pie secinājuma, ka tiesvedības turpināšanai nav pamata, tā izbeidz tiesvedību, pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 282.panta 1.punktu, jo līdz 2021.gada 1.decembrim spēkā esošais Administratīvā procesa likuma 282.panta 10.punkta regulējums ietilpst pieteikuma pieļaujamības tvērumā.

Attiecībā uz tiesvedības turpināšanas nepieciešamību sākotnēji pieteicējs norādīja, ka nepieciešams novērst līdzīgu gadījumu atkārtošanos. Par minēto viedokli paudusi arī atbildētāja, līdz ar to tiesa norāda uz Augstākās tiesas atziņu, ka "līdzīgu gadījumu novēršanai izšķirošais ir nevis tas, vai tiešām paredzamā nākotnē varētu atkārtoties situācija ar tādiem pašiem faktiskajiem un tiesiskajiem apstākļiem, bet gan tas, vai tiesiskā strīda, par kuru ir iesniegts pieteikums, atrisinājums varētu būt aktuāls citos līdzīgos (ne obligāti tieši tādos pašos) gadījumos, kuru iestāšanās iespēja ir objektīvi ticama *(sk. Augstākās tiesas 2017.gada 11.septembra nolēmuma lietā Nr.SKA-1302/2017 17.punktu)*. Līdz ar to atbildētājas apsvērumiem, ka iestāde minēto nepieļaus, ir sekundāra nozīme.

Tomēr attiecībā uz šajā sprieduma punktā paustajiem tiesas apsvērumiem norādāms, ka minētajiem jautājumam par tiesiskā strīda izbeigšanu nav piešķirama nozīme, jo pieteicējs ne tikai turpina uzskatīt, ka tiesvedība ir turpināma, bet arī ir pēcāk norādījis, ka īpašumā var būt divi pagrabi, līdz ar to formāli izpildot prasību par nepieciešamību uzturēt pieteikumu sākotnējā veidā. Tikai arguments par to, ka BIS ir nenoslēgta būvniecības iecere (nav ieraksta, kādu to vēlas saskatīt pieteicējs), ir vērtējams kā formāls un patstāvīgi nebūtu pamats lietas turpināšanai, taču apsvērumi par pagraba būvniecību saskaņā ar Lielvārdes novada būvvaldē iesniegto ieceri pelna ievērību.

Tātad tiesa veiks pārbaudi pār pieteicēja ieceri būvēt tā Īpašumā pagrabu, kā norādīts pieteicēja iecerēs, kas bijušas iesniegtas Lielvārdes novada būvvaldei.

[11] Lietā nav strīda par pieteicēja ieceres atbilstību I grupas būvei un to, ka šai procedūrai ir iesniedzams paskaidrojuma raksts.

Pieteicējs 2020.gada 17.augustā ir sagatavojis paskaidrojuma rakstu pagraba būvniecībai Īpašumā, norādot, ka Īpašumā ir izbūvēts ūdens un kanalizācijas tīkls ar pieslēgumu pilsētas tīkliem, kā arī elektrības uzskaites sadalne ar pieslēgumu sadales tīkliem. Uz zemes gabala ir pagaidu ēka uz būvniecības laiku. Būvniecība plānota blakus esošajai pagaidu ēkai DA pusē, blakus esošajam ūdensvadam. Pagraba ārējie izmēri 6,2 m uz 2,8 m, apbūves laukums ir 17,26 m^2. Pagraba ieejas kāpnēm ārējie izmēri 1,4 m uz 1,5 m, apbūves laukums 2,1 m^2, kopējais apbūves laukums 19,46 m^2. Pagraba sienas plānotas montēt no dzelzbetona pamatu blokiem, pārsedzot ar dzelzsbetona paneļiem. Ieeja pagrabā plānota no ZR sāna. Virs pagraba plānots vienslīpu jumts ar kritumu DA virzienā, ietverot arī ieejas kāpnes pagrabā. Pagraba sienu virszemes daļu no ārpuses plānots apbērt ar zemi *(lietas 17.-22.lapa)*.

Minētajam ierosinājumam ir sekojusi Īpašuma apsekošana no būvvaldes puses, ievērojot Ministru kabineta 2014.gada 19.augusta noteikumu Nr.500 „Vispārīgie būvnoteikumi" (turpmāk – Vispārīgie būvnoteikumi) 137.punktu, kas noteic, ka "pirms būvvalde izdod būvatļauju, būvinspektors pārbauda būvniecības ieceres realizācijas vietu, lai pārliecinātos, ka tur nav veikta patvaļīga būvniecība", proti, 2020.gada 31.augustā Lielvārdes novada būvvaldes būvinspektors veicis Īpašuma apsekošanu un sastādījis atzinumu par būves pārbaudi Nr.BIS-BV-19.9-2020-9185, konstatējot, ka nekustamajā īpašumā atrodas būvniecības stadijā esoša dzīvojamā ēka 72 m^2 platībā (6m x 12 m) ar divslīpu jumtu un dūmvadu. Pēc vienas mājas daļā redzamiem aizkariem un puķu podiem var secināt, ka ēka ir daļēji apdzīvota. Konstatēts, ka īpašumā atrodas arī novietots celtnieku vagoniņš, kam piebūvēta malkas nojume *(lietas 23.lapa)*. Atzinumā norādīts uz patvaļīgās būvniecības faktu un atsauce uz Būvniecības likuma 18.panta piekto daļu, aicinot pieteicēju iesniegt dokumentus, kas minēto atspēko. Tiesas vērtējumā minētais atbilst tiesiskajam regulējumam un pamatotas ir būvinspektora veiktās darbības, ko pareizi norāda arī atbildētāja.

2020.gada 1.septembrī pieteicēja iecere noraidīta, atsaucoties uz patvaļīgās būvniecības faktu Īpašumā *(lietas 26.lapa)*.

2020.gada 28.septembrī pieteicējs atkārtoti pieteicis būvniecības ieceri un pievienojis paskaidrojumus, kuros norādījis, ka Īpašumā nenotiek nelikumīga būvniecība, jo celtniecības vagoniņš ir uz riteņiem, malkas nojumei atļauja nav nepieciešama, bet 6 x 18 m esošā būve zemes gabalā ir saskaņota būvvaldē 2017.gada 30.jūnijā kā pagaidu būve, kam atbilstoši būvniecības procesu regulējošiem normatīvajiem aktiem saskaņojums nav nepieciešams *(lietas 27.lapa)*, atkārtot iesniedzot arī ieceri. Izskatot minēto iesniegumu, būvvalde pagarinājusi lēmuma pieņemšanu līdz 2020.gada 14.decembrim *(lietas 29.lapa),* atkārtoti to darot 2020.gada 14.decembrī *(lietas 32.lapa)*.

2021.gada 14.janvārī pieteicējs sagatavojis apstrīdēšanas iesniegumu Lielvārdes novada domei, apstrīdot būvvaldes 14.12.2020. lēmumu un

norādot uz būvinspektora rīcības nepareizību *(lietas 35.lapa)*. Domei lūgts uzdot būvvaldei akceptēt 29.09.2020. ieceri un izdarīt atzīmi par būvdarbu uzsākšanas nosacījumu izpildi, iepazīties ar visiem būvvaldes lēmumiem, izsniegt tos pieteicējam, veikt kontroli pār visiem būvvaldes pieņemtiem lēmumiem 2020.gadā, kā arī pārkāpumiem attiecībā pret pieteicēja ieceres izvērtējumu, kā arī pilnvaru pārsniegšanu.

2021.gada 16.februārī būvvalde pieņēmusi lēmumu atteikt akceptēt pieteicēja būvniecības ieceri *(lietas 52.lapa)*. Atteikums pamatots ar to, ka pieteicēja Īpašumā ir pabeigti ūdensvada un kanalizācijas izbūves darbi (ar 2017.gada 20.jūliju Īpašumā tiek saņemti attiecīgie komunālie pakalpojumi), kā arī elektroapgādes ierīkošanas darbi (2019.gada 1.oktobrī), taču nav nodrošināta pagaidu būves nojaukšana. Tā kā būve pēc apsekošanas un vizuālā izskata, iespējams, ir dzīvojamās mājas jaunbūve, un tiek izmantota dzīvošanai, būvniecība Īpašumā nav akceptējama.

Šobrīd pieteicējs, ievērojot pēdējos tā tiesai paustos apsvērumus, vēlas saņemt tiesības uz paskaidrojuma raksta akceptu būvniecības iecerei veidā, kāda tā tikusi uzrādīta Lielvārdes novada būvvaldei iesniegtajā iecerē, kas, kā izriet no lietas apstākļiem, 2020.gada 28.septembrī nav mainīta, bet gan papildināta ar dokumentiem un pieteicēja iesniegumu. Tātad tiesai, izvērtējot šādu prasījumu, primāri jāvērtē personas tiesības uz labvēlīgu administratīvo aktu.

[12] Vērtējot pieteicēja iebildumus par Lielvārdes būvvaldes prettiesisku rīcību, tiesas ieskatā nav konstatējams acīmredzams prettiesiskums vai rīcība, kas pretēja likuma normām un kas ietekmētu šīs lietas rezultātu. Minētais arī nav izšķiroši prasījumā par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, jo atbilstoši judikatūrai šādu lietu izskatīšanā iestādes viedoklis ir sekundārs, jo akta izdošanas priekšnosacījumu pārbaudē tiesa ir tiesīga izdarīt patstāvīgus secinājumus.

Vispirms norādāms, ka pēc sākotnējā atteikuma pieteicējs ir atkārtoti vērsies būvvaldē ar 28.09.2020. iesniegumu, pēc kā sekojusi lēmuma pieņemšanas termiņa pagarināšana, kas tiesas ieskatā no atbildētājas puses ir paskaidrota un pamatota, tostarp arī ar izņēmuma apstākļiem un situāciju, kas tika noteikta valstī attiecīgajā periodā Covid-19 izplatības ierobežošanas pasākumu ietvaros. Var piekrist pieteicējam, ka nav pamatota tādu dokumentu pieprasīšana privātpersonai, kuri ir iestādes rīcībā, taču inženiertīklu izbūves jautājumos nereti pilnu dokumentu kopums nav iestādes rīcībā, bet aizdomu gadījumos par patvaļīgu būvniecību, jo īpaši, šaubu novēršana ir privātpersonas interese.

Attiecībā uz domes 2021.gada 24.februāra lēmumu var piekrist pieteicējam tiktāl, ka tas ir saturiski pretrunīgs, taču ne tik daudz juridiski, cik tās ir neuzmanības un gramatikas kļūdas, kas rada lēmuma satura uztveres grūtības. Piemēram, vispirms Lielvārdes novada dome 2021.gada 24.februāra lēmumā Nr.69 norādījusi, ka, izskata 14.01.2021. pašvaldībā reģistrētus pieteicēja iebildumus, pēcāk lēmuma saturā atsaucoties uz to, ka "šobrīd ar /pers. A/ 2020.gada 28.septembra iesniegumu apstrīdēts būvvaldes 14.12.2020. lēmums nav administratīvais akts" *(lietas 13.lapa)*. Nevilšus rodas jautājums par to, kā 2020.gada 28.septembrī var apstrīdēt lēmumu, kas pieņemts vairāk nekā divus mēnešus pēc tam, nerunājot par to, vai tekstā domāts "šobrīd [..] apstrīdēts" vai "šobrīd [..] apstrīdētais". Tāpat arī lēmuma sākumā norādīts, ka izskatīts tiek 14.01.2021. pieteicēja iesniegums, bet rezolutīvajā daļā tiek noraidīts 15.01.2021. domē reģistrēts pieteicēja iesniegums. Taču pat tad, ja minētais ir viens un tas pats iesniegums, bet ar divkāršu reģistrāciju, lēmuma saturam ir jābūt tādam, lai lasītājs minēto var saprast bez papildus jautājumu uzdošanas un papildus darbību veikšanas, kas prasa laika un resursu patēriņu gan privātpersonai, gan iestādei. Jebkurā gadījumā iestādei, pieņemot lēmumus un tos darot zināmus privātpersonai, ir jālieto skaidri un saprotami izteiksmes līdzekļi, jāievēro valodas prasības un lēmuma pieņemšanas pamatojumam ir jābūt nepārprotamam.

Kopumā, lai arī tiktāl tiesa piekrīt pieteicējam, ka lēmuma izteiksmes forma un skaidrība ir vērtējama kritiski, minētais nav radījis tādu ietekmi uz lēmuma rezultātu, kas būtu pamats atzīt to par prettiesisku, jo īpaši prasījuma par labvēlīga administratīvā akta ietvaros kontekstā, kad pieteicējs pēdējā iesniegumā tiesai norāda uz interesi Īpašumā būvēt divus pagrabus, nevis groza prasījumu par administratīvā akta atzīšanu par prettiesisku.

Vērtējot iebildumus par procesuālo kārtību, tiesa konstatē, ka 2021.gada 14.janvārī pieteicējs vērsās domē ar iesniegumu, izsakot iebildumus par būvvaldes 2020.gada 14.decembra lēmumu, kas patiešām nav administratīvs akts, bet gan procesuāls lēmums ar ietekmi uz procesa virzību, līdz ar to atbildētāja par minēto nav kļūdījusies. Tāpat arī pieteicējs nepamatoti saista savus iebildumus ar argumentiem, ka iesniegums nav izskatīts pēc būtības, taču administratīvajā procesā ir jānošķir tiesības, kas izriet no Iesnieguma likuma, kam ir patstāvīgs raksturs. Izskatot administratīvo lietu, iestāde nesniedz atbildi saskaņā ar Iesnieguma likumu, bet gan vadās no izskatāmā jautājuma un Administratīvā procesa likuma normām. Savukārt administratīvā procesa virzības ietvaros pieteicējs ir ticis uzklausīts, bet neuzaicināšana uz domes sēdi nav atzīstama par pārkāpumu, jo uzklausīšana var tikt realizēta arī rakstveidā un nav šaubu, ka savā iesniegumā pieteicējs detalizēti un apjomīgi ir paudis savus iebildumus. Tas apstāklis, ka pieteicēja iesniegums netika izskatīts pēc iespējas ātrāk plānotajā domes sēdē, tiesas vērtējumā nav atzīstams par atbildētājas prettiesisku rīcību.

[13] Vērtējot pieteicēja 28.09.2020. būvniecības ieceri, tiesai nav pamata bez ievērības atstāt pagaidu būvi Īpašumā, ko atbildētāja novērtējusi kā patvaļīgu būvniecību. Vēl jo vairāk tamdēļ, ka pats pieteicējs paskaidrojumu raksta aprakstošajā daļā atsaucies uz šāda objekta esību zemes gabala robežās, to izmantojot par atskaites punktu pagraba novietojumam, kas tiesas ieskatā ir nepamatoti, jo pagaidu būve nav patstāvīgs objekts un līdz ar to nav izmantojams teritorijas identificēšanai vai mērījumu veikšanai būvniecības procesa ietvaros. Pieteicējs ir norādījis, ka būvniecību plāno veikt "pagaidu ēkai DA pusē".

Var piekrist pieteicējam, ka tas pareizi norādījis uz Vispārīgu būvnoteikumu termina "pagaidu būve" lietojumu, ko noteic Vispārīgo būvnoteikumu 2.21.punkts, proti, pagaidu būve ir "būvdarbu veikšanai nepieciešama būve, kas jānojauc pirms objekta nodošanas ekspluatācijā", kā arī uz to, ka uz šādu objektu neattiecas dalījums būvju grupās saskaņā ar Vispārīgo noteikumu 5.punktu.

Tomēr tiesas ieskatā nav pamata piekrist pieteicēja piešķirtajai tiesību normu sistēmiskai interpretācijai un atziņai, ka pagaidu būve, veicot I grupas būves būvniecību, nav jāsaskaņo, kas izriet no tiesību normām, kuras pieteicējs nav norādījis. Jebkurā gadījumā tiesas ieskatā patvaļīgās būvniecības esība Īpašumā ir pārbaudes priekšmets jaunu būvniecības ieceru saskaņošanā, līdz ar to tiesa šim jautājumam pievēršas.

[14] Pieteicējs uzskata, ka tā Īpašumā nav patvaļīga būvniecība un jebkurā gadījumā būvniecības procesi ir patstāvīgi un nodalāmi, proti, tā kā patvaļīga pagraba būvniecība Īpašumā nav veikta, tad citu objektu statuss Īpašuma robežās jaunas ieceres virzību nevar ietekmēt, jo būvniecības vieta ir konkrētā pagraba izvietošanas vieta, kur nav būvniecības.

Tiesas vērtējumā šāds skatījums ir pārmēru šaura tiesību normu interpretācija. Ne velti patvaļīgās būvniecības nepieļaušana un novēršana jau ilgstoši ir bijusi likumdevēja interešu lokā. Tāpat arī aktuālā Būvniecības likuma 18.panta saturs noteic būvvaldes un pašvaldības rīcību patvaļīgās būvniecības konstatēšanas gadījumā, kā arī apbūvējamās teritorijas pārbaudes pienākums ir ietverts Vispārīgo būvnoteikumu 137.punktā, kura mērķis ir nepieļaut jaunu būvniecības darbu veikšanu, ja būvniecības ieceres realizācijas vietā ir patvaļīga būvniecība, proti, personai vispirms ir jāveic darbības, lai likvidētu prettiesiskās rīcības sekas, un tikai pēc tam var tikt atļauta jaunas būvniecības ieceres realizācija. Tas izriet ne tikai no būvniecības procesa koordinēšanas, būvniecības drošības un citiem aspektiem, bet arī prettiesiskuma un sabiedrības disciplinēšanas prasībām, uzņemoties atbildību par savu prettiesisko rīcību un novēršot sekas. Ar to tiesa norāda, ka nepiekrīt pieteicēja viedoklim, ka tad, ja pagraba būvniecības vietā nav patvaļīgā būvniecība, bet blakus tāda ir veikta, tad iestādei nav pamata tās saistīt kopā, jo būvniecības vieta tiesību normu interpretācijā nav tikai tie kvadrātmetri un robežas, kādā tiks izvietots jaunizbūvējamā objekta apbūves laukums.

Pieteicēja gadījumā Īpašums atrodas savrupmāju apbūves teritorijā, kur primārā izmantošana ir savrupmāju apbūve ar tai nepieciešamajām

palīgēkām, proti, palīgēkas (kā pagrabs kalpo galvenajai ēkai (dzīvojamai ēkai) un ir tai piederīgas, veidojot Īpašuma apbūvi. Tamdēļ tiesas ieskatā šādos faktiskajos apstākļos nav pamata nodalīt pagaidu būves tiesiskā stāvokļa izvērtējumu no pieteicēja pagraba būvniecības ieceres, vēl jo vairāk tamdēļ, ka paskaidrojumu rakstā pats pieteicējs ir atsaucies uz pagaidu būves esību zemes gabalā, norādot pagraba izvietojumu attiecībā pret to. Tamdēļ tiesas ieskatā, ja pagaidu būve ir pamatoti atzīta par patvaļīgu, pieteicēja būvniecības iecere nav akceptējama.

Pieteicējs norāda, ka Īpašumā nav patvaļīgas būvniecības un sniedz skaidrojumu, ka pagaidu būve ir akceptēta būvniecības procesa, kas vēl nav pabeigts, vajadzībām.

[15] Būvniecības likuma 18.panta otrā daļa noteic patvaļīgās būvniecības skaidrojumu, proti, "būvdarbi, kas uzsākti vai tiek veikti bez būvprojekta, akceptētas apliecinājuma kartes vai akceptēta paskaidrojuma raksta, bez būvatļaujas vai pirms tam, kad izdarīta atzīme par attiecīgo nosacījumu izpildi, gadījumos, kad attiecīgie lēmumi saskaņā ar normatīvajiem aktiem ir nepieciešami, kā arī būvdarbi, kas neatbilst būvprojektam un normatīvo aktu prasībām, ir kvalificējami kā patvaļīga būvniecība. Patvaļīga būvniecība ir arī būves vai tās daļas ekspluatācija neatbilstoši projektētajam lietošanas veidam vai būvdarbi, kas uzsākti bez attiecīgas projekta dokumentācijas, ja tāda nepieciešama saskaņā ar normatīvajiem aktiem". Minētais nozīmē, ka ne tikai būvdarbi, bet arī būves ekspluatācija neatbilstoši projektētajam veidam, ir patvaļīga būvniecība.

Vērtējot būvinspektora 2020.gada 31.augusta atzinumu, tiesas ieskatā būvinspektors Īpašumā ir identificējis nevis pagaidu būvi, bet būvi, kas tiek izmantota arī dzīvošanai. Arī tiesas ieskatā foto fiksācija un apraksts atbilst tam, ka Īpašumā atrodas objekts, kas atbilst citai izmantošanai, nevis būvniecības vajadzībām.

Tiesa jau norādīja uz pagaidu būves definīciju, ka tā ir būvniecības veikšanai nepieciešama būve. Ievērojot, ka pieteicēja Īpašumā šajā laika periodā ir veikti ūdens un kanalizācijas būvniecības darbi, kā arī elektrouzskaites sadalnes izbūve, ir pamats pievērst uzmanību, kādai tieši nepieciešamībai šo darbu veikšanai Īpašumā bija jāizvieto ēka 6m x 12 m (pats pieteicējs norāda, ka saskaņota ir pagaidu būve 6m x 18 m) ar divslīpu jumtu un dūmvadu, aizkariem un puķu podiem.

Iepazīstoties ar pieteicēja iesniegto saskaņojumu pagaidu būvei, tiesa norāda uz tā neatbilstību tiesību normu prasībām. Var piekrist un nav strīda, ka likumdevējs nav sniedzis skaidrojumu, kādai tad būtu jāizskatās pagaidu būvei, tās parametriem vai saskaņojumam. Nav arī skaidrojuma par to, kāda ir šī būvniecības vajadzība, kurai pagaidu būvi drīkst izvietot, taču, interpretējot jēdzienu "būvniecības vajadzība" kopsakarā ar Īpašumā veikto būvniecību, trūkst racionālu apsvērumu skaidrojumam, kālab ūdensapgādes vai elektroapgādes tīklu būvniecības procesam vajadzīgas tāda apjoma telpas ar apkuri, aizkariem un puķu podiem. Tiesa nesaskata pamatu pieņēmumam, ka būvinspektors būtu bijis neobjektīvs vai nekompetents, nepareizi atspoguļojis faktiskos apstākļus, jo nav ziņu par kādu personas ieinteresētību lietas iznākumā vai kaitējumā pieteicējam. Tamdēļ balstoties uz atzinuma ziņām un atbildētājas sniegto informāciju, kā arī, novērtējot situāciju no tiesas skatu punkta un racionāliem apsvērumiem, ir pamats secināt, ka Īpašumā, atsaucoties uz formālu "pagaidu būves" saskaņojumu, ir izvietota būve, kas izmantojama dzīvošanai, bet pieteicējs, izmantojot konkrēta tiesiska regulējuma trūkumu un 2017.gada 30.jūnija saskaņojumu, turpina būves izmantošanu neatbilstoši funkcijai, proti, būve ir bijusi akceptēta "būvniecības vajadzībai", taču tiek izmantota "dzīvošanai vai citai mājsaimniecības vajadzībai".

Pieteicējs ir norādījis uz atbildētāja nekonsekvenci pagaidu būves atļaujas novērtēšanā un nerespektēšanā, taču, iepazīstoties ar akceptu pagaidu būvei, tiesas ieskatā tas no iestādes puses sniegts nepamatoti, dokumentā uzrādītās informācijas nepietiekamības, nepilnības dēļ. Norādāms, ka tiesa nepārbauda šī akcepta kā patstāvīga lēmuma tiesiskumu, taču vērtē to kopsakarā ar lietas apstākļiem, lai noskaidrotu akcepta piešķirto tiesību apjomu.

Vispirms norādāms uz to, ka faktiski "pagaidu būves" akcepts ir veikts uz toprogrāfijas izkopējuma, uz kura vispār nav norādīti pamata dati par šī dokumenta izcelsmi, sagatavošanas laiku, mērogu, tehniskajiem parametriem. Īpašuma zonā ir iezīmēts taisnstūris, attiecībā uz kuru norādīts uzraksts "pagaidu būve" un atsauce uz to, ka pieteicējs ir pilnvarotā persona, paraksts, datums – 15.062017. Uz šī plāna ir spiedoga nospiedums "Lielvārdes novada būvvaldes vadītāja, novada arhitekte I.Staļģe, paraksts, vieta, datums – 30.06.2017. *(lietas 48.lapa)*. Ārēji iznestie tehniskie parametri norāda, ka pagaidu būve izvietojama apjomā 6 m x 18 m. Klāt pie šī plāna nav ne jebkāda paskaidrojuma, ne norādes, uz kādu būvniecības procesu pagaidu būves saskaņojums attiecināms, trūkst jebkādas informācijas par to, kādam nolūkam un kas tur ir saskaņots. Lai arī tiesību normas, kā tiesa atkārtoti norāda, neparedz prasības pagaidu būvēm izstrādāt būvniecības dokumentāciju vai nenosaka kādus specifiskus parametrus, tiesas ieskatā šāds saskaņojums bez norādes, kas tieši ir atļauts, rada iespēju nepamatotai interpretācijai, ko pieteicējs arī turpina ilgstoši izmantot, tostarp, izmantojot pagaidu būvi funkcijai, kas pārsniedz būvniecības vajadzību, izmantojot to pēc būvdarbu pabeigšanas un tamlīdzīgi, kā arī nepildot nojaukšanas pienākumu. Turklāt no tiesai darītiem zināmiem pieteicēja paskaidrojumiem netieši izriet, ka pieteicējs uzskata, ka šī būve Īpašumā var turpināt atrasties ar visu turpmāko būvniecības ieceru realizēšanas laikā – kamēr vien notiek būvdarbi, jo ir norādījis, ka pagaidu būvei dokumentācija nav nepieciešama.

Tā kā saskaņojums saņemts laikā, kad pieteicējs pildīja Īpašuma iepriekšējā īpašnieka pārstāvību ūdens un kanalizācijas tīklu būvniecībai, faktiski darbojoties savās interesēs, jo no zemesgrāmatas ierakstiem redzams, ka pirkuma darījums noformēts jau 2015.gada 7.jūlijā, kaut zemesgrāmatā noformēts tikai 2018.gadā *(lietas 136.lapa),* kā arī to apstiprina, piemēram, līgums par ūdensapgādi, kur jau 2017.gada 20.jūlijā pieteicējs uzstājas kā īpašnieks *(lietas 100.lapa),* tad saskaņā ar tiesas apsvērumiem saskaņojums pagaidu būves izvietošanai tika dots un var tikt attiecināts uz tiem būvdarbiem, kas tajā brīdī bija akceptēti un spēkā esoši, nevis nākotnes iecerēm. Tā kā tajā brīdī bija spēkā akcepts ūdens un kanalizācijas tīklu izbūvei, tad attiecīgi pagaidu būves izvietošana Īpašumā bija saistāma ar šo būvniecības darbu veikšanu.

Likumdevējs ir norādījis, ka pagaidu būve nojaucama "pirms objekta nodošanas ekspluatācijā". Tiesību norma nenorāda brīdi, kādu pirms objekta nodošanas ekspluatācijā būve nojaucama, taču tas ir veicams pirms objekta nodošanas, nevis pēc vai vienlaikus. Attiecīgi tiesas ieskatā saturiski šāds pienākums ir saistāms ar būvniecības nepieciešamības izbeigšanos, un pieteicēja Īpašumā ūdens un kanalizācijas tīklu būvniecība ir pabeigta. Tas izriet no fakta, ka pieteicējs jau kopš 2017.gada 20.jūlija Īpašumā saņem pakalpojumus, kas tiek nodrošināti ar izbūvēto tīklu izmantošanu, kas nebūtu ekspluatējami, ja nebūtu pabeigti un droši ekspluatācijai, kā arī to norāda pats pieteicējs paskaidrojumu rakstā, ka ūdensapgāde un elektroapgāde ir izbūvēta, vēlāk – pēc būvinspektora 2020.gada 31.augusta atzinuma saņemšanas – no tā atkāpjoties un norādot, ka tas tā nebija domāts. Balstoties uz racionāliem apsvērumiem un loģikas likumiem, nevar saņemt komunālos pakalpojumus, jo īpaši – elektroapgādi, ja nav veikta normu prasībām atbilstošu pakalpojumu saņemšanas iekārtu izbūve. Tāpēc tiesas ieskatā, lai arī atbildētāja sākotnēji nav norādījusi uz minēto šādā kontekstā, būvniecības vajadzība pagaidu būvei izbeidzās 2017.gada 20.jūlijā un tā bija nojaucama, neskatoties uz to, ka ar 2019.gada 22.novembri šādām iecerēm paskaidrojuma raksta realizācijas termiņš bija pieci gadi *(sk. arī Ekonomikas ministrijas norādi, 118.lapa).* Pagaidu būves saskaņojums attiecībā uz elektroapgādi un tās ierīkošanas termiņiem tiesas ieskatā nav attiecināms, jo saskaņojuma pagaidu būvei saņemšanas laikā tāda būvniecības iecere nebija uzsākta un šāds būvniecības process nepastāvēja. Turklāt arī elektroapgādes ierīkošanas darbi, cita starpā, ir pabeigti. Neskatoties uz minēto, būve joprojām atrodas Īpašumā un tiek izmantota. Tas attiecīgi arī pamato secinājumu, ka pat tad, ja pagaidu būves izvietošana Īpašumā ir bijusi saskaņota, tās faktiskā izmantošana nenotiek saskaņā ar atļauto, kas arī ir atzīstams par patvaļīgu būvniecību kā neatbilstošu ekspluatāciju.

Līdz ar to, atbildētājai pamatoti konstatējot patvaļīgo būvniecību Īpašumā, kā arī ievērojot, ka pieteicējs pagraba izvietojumu paskaidrojuma rakstā saista ar patvaļīgās būves atrašanās vietu Īpašuma teritorijā, nebija pamata akceptēt pieteicēja ieceri. Arī tiesa minēto uzskata par šķērsli pieteicējam labvēlīga administratīvā akta izdošanai, proti, bez paskaidrojuma raksta izmaiņu veikšanas, pastāvot patvaļīgajai būvniecībai Īpašumā, akcepts 2020.gada 28.septembra pagraba izbūves iecerei nav dodams.

Tā kā minētais ir patstāvīgs šķērslis pieteikuma noraidīšanai, tad tiesas ieskatā un saskaņā ar procesuālā ekonomijas principu nav pamata veikt tālāku būvniecības ieceres izvērtējumu.

[16] Papildus un attiecībā uz pagaidu būves izvietojumu Īpašumā, uz ko atsaucas pieteicējs savu tiesību aizsardzībai un norādot uz atbildētājas rīcības prettiesiskumu, tiesa bez ievērības šajā lietā nevar atstāt to, ka 2017.gada 30.jūnijā, kad notika pagaidu būves saskaņošana Īpašumā, pieteicējs pats pildīja būvinspektora pienākumus Lielvārdes novada būvvaldē, ko apliecina tiesas ieskatīšanās BIS, un minētais nozīmē, ka pieteicējs 2017.gada 30.jūnijā ir saņēmis pagaidu būves saskaņojumu, atrodoties interešu konfliktā. Minētais arī nozīmē, ka tieši pieteicējam ir zināms, kā un kādos apstākļos tiesas ieskatā kritiski vērtējams saskaņojums ir saņemts.

Ievērojot noilgumu un to, ka pieteicējs vairs nepilda būvinspektora pienākumus Lielvārdes novada būvvaldē, kā arī apstākļus, kas skar minēto saskaņojumu un ir tapuši tiesai zināmi šīs lietas ietvaros, tiesa neveic tālākas darbības minētā jautājuma noskaidrošanai, taču tas nenozīmē, ka tiesa šajos apstākļos nav bijusi tiesīga izdarīt uz loģikas likumiem balstītus apsvērumus un norādīt atbildētājai uz trūkumiem akcepta procedūrā, kam vēl šobrīd ir būtiska ietekme, kā liecina izskatāmā lieta.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246.-251.pantu, 254., 289.-291.pantu, tiesa

nosprieda

noraidīt /pers. A/ pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, ar kuru tiktu akceptēts paskaidrojuma raksts pagraba būvniecībai /adrese/ un izdarīta atzīme par būvdarbu uzsākšanas nosacījumu izpildi.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā.

Tiesnese E.Apīne